

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי י"ז אייר תשפ"ב | דף היומי בבלי: יבמות עב | דף הכולל: כתובות יד.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף י"ג "וביום שיש" עד תחילת סימן כ"ו.
מוסר: חפץ חיים - כלל ב' אות ג' עד סוף כלל ב'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבטחון פרק ג' 'וכיוון שהתברר חיוב הגלגול' עד פרק ד' 'ואם יבוא לו טרפו'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"כך ניצלתי מהפיגוע": אברך מאלעד משתף את 'הפוח' בסיפורו האישי | עיצומו של יום: טעמים, מקורות, מנהגים והלכות ללי"ג בעומר | מי אירגן מדורה לאסירים היהודיים בכלא האמריקני | האם לימוד בגמרא שוטנשטיין נחשב 'עמל התורה'? | 2403

על דא ועל הא

הם לא מקובלים או יודעי ח"ן המכירים בשגב
ערכה של תורת הנסתר שגילה רשב"י, ואף אינם
בעלי השגה החשים את אור פנימיות התורה
שהתנוצץ בעולם על ידו. ליבם מוליך אותם לכאן...

בחיבתא תליא מילתא

טובים, כאן מתעורר בהם החשק להמשיך להיות זכאים וטובים, להצדיק את האמון שהוא נותן בהם. כמו גבעול הנמשך אל האור הם נשאבים לכאן, משרכים את רגליהם במעלה ההר אל האוהב הגדול שרק הוא יודע מי הם באמת. כמו פרח הנפתח מול קרני השמש הם מפשירים מול גלי האהבה המקרינים אל נשמתם, דומעים ומחייכים חליפות, רוקדים ובוכים. מכאן הם יוצאים מחוזקים, עם תחושה שהם שווים יותר. מכאן הם יוצאים עם מבט אחר על עצמם, מבט שנותן להם כוח ועוצמה פנימיים. כי מבט חיובי, מעריך ואוהב יכול לחולל נפלאות. הוא מאיר לאדם את עצמו באור אחר וחיובי וממריץ אותו להוציא את כל הטוב שבו החוצה. הוא יכול לפתוח מעיינות נסתרים שהיו חבויים עד היום תחת הררי ייאוש ושליליות ולהנביט ניצנים חדשים של תקווה ואמונה. יותר מכל פעולה של חינוך, ביקורת או ניסיון לשנות ולשפר, פועל המבט החיובי והמעריך, ויותר מכל מעשה חסד וסיוע רב כוחם של אהבה ואמון לחולל נפלאות ולהצמיח ישועות. כי בחביבותא תליא מילתא.

(המבשר שבועי, תשס"ט)

הם באים בהמוניהם, כולם. בעבר הם היטלטלו על גבי חמורים בדרך שנמשכה כמעט שבועיים, והיום באוטובוסים וברכבים פרטיים, עומדים כחום היום בתחנות המוצא או ממתינים שעות על גבי שעות בפקקים המשתרכים. כל הדרכים מובילות מירונוה. את כולם תראה שם. מכל הסגנונות, מכל התלבושות, מכל העדות ומכל המבטאים. הם לא מקובלים או יודעי ח"ן המכירים בשגב ערכה של תורת הנסתר שגילה רשב"י, ואף לא בהכרח בעלי השגה החשים את אור פנימיות התורה שהתנוצץ בעולם על ידו. ליבם מוליך אותם לכאן, למקום בו הם אהובים ורצויים, מוערכים ונושאים חן. כאן מסתכלים עליהם אחרת, כאן מביטים עליהם באור שונה ממה שהם רגילים, והמבט הזה נוסך תעצומות בנשמתם ופותח את שערי ליבם. ספר הזוהר של רשב"י, התנא הגדול הטמון כאן רצוף גילויים על עומק הטוב שבכל נשמת יהודי ובביטויים מפליגים על אהבת הבורא לישראל. הוא מעניק מבט חדש לגמרי על המהות שלהם, מבט שבכוחו "לפטור את כל העולם מן הדין", את כולם ממש. טוב או רע, חייב או זכאי - זה מאוד תלוי איך מסתכלים על האדם. איך מסבירים אותו. כאן, אצל רשב"י, הם זכאים. כאן הם

האזמר: "מותר לשמוע שירים כי היום כבר ל"ג בעומר" - האם יכול לספור לאחר מכן בברכה?

הרה"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

ביום ל"ג בעומר אין אומרים תחנון, ואף לא במנחה שלפניו. והאשכנזים אומרים למנצח וגו'.

יש להיזהר, בבין השמשות, אור ליום ל"ג בעומר, שלא לומר: "היום ל"ג בעומר", שאזי, מספק אין לספור בברכה באותו לילה, שיש הסוברים, שאמירת מספר הימים בראשי תיבות כמוה כספירה (ביאור הלכה תפ"ט ד"ה מונה וכו').

האומר בטעות, בדיעבד יש לו על מי לסמוך ולספור בברכה (שער הציון שם, כ"ח). מכל מקום, האומר: "מותר לשמוע שירים לכבוד הרשב"י, כי היום כבר ל"ג בעומר" - עדיין יכול לספור בברכה, שהרי לא התכוון לספור אלא לציין שכך שם ה"יום טוב"

(כף החיים ל, ושו"ת אור לציון ג, ט"ז, ד).

תספורת לבני ספרד - אין להסתפר עד יום שישי ל"ד בעומר בבוקר (שו"ע תצ"ג, ב). לבני אשכנז - מותר כבר בל"ג בבוקר (רמ"א, שם). למנהג האריז"ל - אין להסתפר כלל.

חלאק'ה: מנהג האריז"ל לספר ילדים בהגיעם לגיל שלש, במירון [ובכל מקום, ויש נוהגים בקבר שמעון הצדיק] בל"ג בעומר, ולחנכם להשאר פאות הראש (שערי תשובה תקל"א, ב) ואין בזה איסור תספורת, שכן זה נקרא "עשיית פאות", ולכל הדעות אפשר לקיימו כבר בליל ל"ג בעומר (דעת הגר"ש אלישיב זצ"ל הלכות חג בחג ספיה"ע ז הערה 58).

מבצע ענק לתקופה מוגבלת
 כרך א' משנ"ב מהדורת 'דרשו' עכשיו ב- 25 שקלים בלבד!
לרכישה 02-560-9000

פרשת השבוע

הוא נכנס לבית מרן הגר"ע יוסף זצוק"ל ומצא אותו מודאג. מרן סיפר לו כי סיים לכתוב את אחד מחלקי ספרו 'ביע אומר', אך כיון שעלות הוצאת ספר גבוהה מאד אין באפשרותו להוציאו לאור

מאוצרותיו של הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א

לבית מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל, ומצא אותו מדאג. מרן סיפר לו שהוא סיים לכתוב את אחד מחלקי ספרו "ביע אומר" (אחד מהחלקים הראשונים) אך כיון שעלות הוצאת ספר גבוהה מאד, ואין ברצונו ליטול הלואות, אין באפשרותו להוציא את הספר לאור עולם, ולזכות את עם ישראל בתורתו.

הקב"ה עוזר לעמלי תורה: התלמיד שוחח עם אמו, והיא הסכימה לותר על חלק בירושה שהגיע לה לצורך הוצאת הספר!

אם בחוקתי תלכו

התורה מבטיחה שפע של ברכות למי שעמל בתורה. גם את זה ראינו אצל מרן זצוק"ל:

פעם אחת הגיע ארצה יהודי אמריקאי ממשפחת אלבו. משפחת זו היתה במקורה ממצרים ולאחר מכן עלתה ארצה. הוא עבר להתגורר בארצות הברית, שם הוא משמש כיום כרב קהילה. אביו - שלמד במצרים - היה מתלמידי החשובים של מרן בהיותו אב"ד בקהיר.

הוא סיפר לי שלאחר שאביו עלה ארצה ממצרים, הוא נכנס

שר הכספים נכנס, יחד עם היהודי - שלא זכה מימיו לגעת בכסף וזהב - לבית האוצרות. כדי להמחיש לו את הזכייה הגדולה, בה זכה, החל השר לדבר על לבו, ושאלו: "האם יודע אתה כמה עולה דינר כסף?".

"אלף פרוטות נחשת", ענה העני.

"וכמה עולה דינר זהב?" שאל השר.

"אף פעם לא היה לי דינר זהב, אך חושבני ששוויו מאה דינרי כסף", ענה העני.

השר הכניסו לבית הגנזים, פתח לו מגרה גדולה ואמר: "יש כאן אלף דינרי זהב, הם שלך!" היהודי כמעט והתעלף... "גם במגרה השניה יש אלף דינרי זהב, וגם בשלישית, וכל זה שלך".

היהודי צנח על הארץ, פרץ בבכיות של אושר ושמחה, ונתן הודאה להשם יתברך על הממון הרב ששלח לו במציאת האבן הקטנה.

הנמשל: כל מצוה ממצוות התורה הקדושה, היא בבחינת אבן יקרה שהקדוש ברוך הוא מניחה בכתרו. לכן אין גבול לשכר שאדם יקבל בעבור האבן הקטנה הזאת, שהונחה בכתרו של המלך בזכותו. לא ניתן לשבר את אזנו של ילוד אשה, בשר ודם, בגודל השכר על הנחת תפלין, על ענית "יהא שמייה רבה" בכוונה, על מעשה צדקה וחסד, ומעל לכל: על לימוד תורה, "ותלמוד תורה כנגד כולם" (פאה א, א). בדומה לאותו יהודי עני שלא הצליח לקלוט את גודל השכר שקיבל על האבן הקטנה שמצא. אם בחוקותי תלכו - רק כאשר "תלכו" לעולם הבא, לאחר שאדם מזדכך ומשיל מעליו את מלבוש הגוף, ונותר רק עם הנשמה - הוא יוכל לקלוט את השכר העצום והנפלא עבור כל מצוה. או אז, יבין האדם אילו אבנים יקרות היה באפשרותו להשיג, ויתחרט על כך שלא השקיע והתאמץ יותר לקיים עוד מצוה ועוד מצוה. (מתוך הספר 'משכני' - המאמר במלואו יופיע בגליון לקראת שבת שיו"ל ביום חמישי)

ה"אור החיים" הקדוש בביאורו האחד-עשר מבאר, שהתורה נקטה בלשון "תלכו", להורות שאת שכר התורה והמצוות לא יקבל בעולם הזה, אלא נלך עמו לעולם הבא. התורה אינה מזכירה את שכר המצוות. כבר אמרו רבותינו (קדושין לט ע"ב): "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא". זאת לפי שאין שום דבר בעולם שיוכל להכיל ולהשתוות לערכה ולשכרה של מצוה אחת ממצוות התורה.

ה'חפץ חיים' זצ"ל היטיב לבאר זאת במשל נפלא:

יהודי קשה-יום, שלא הצליח בעסקיו, הגיע למצב שאפלו פת לחם לא היתה לו. מה עושה יהודי במצב כזה? זועק להשי"ת שיעזרהו למצוא טרף לביתו ולהשביע את רעבונו.

אכן, "שועת עניים אתה תשמע. צעקת הדל תקשיב ותושיע". לפתע הבחין באבן נוצצת מנחת על רצפת הרחוב. הרימה והלך לתופר הבגדים, בתקוה שיסכים לקנות ממנו אבן זו כדי לתפור אותה באחת החליפות שהוא מייצר.

החייט התבונן באבן, ושאל בתדהמה: "כלום באת לצחוק עלי? האבן הזאת יקרה מאד, ולא תוכל למכור אותה אלא רק אצל צורפי הזהב, לא אצלי!".

היהודי ניגש לצורף הזהב והראה לו את האבן הנפלאה. המוכר התפעל ממנה מאד ושאל: "היכן השגת את האבן הזו? זו אבן יקרה מאד המתאימה לאוצרות המלך!".

נסע היהודי לעיר הבירה ודפק בשערי ארמון המלוכה. לשאלת השומרים מה מבוקשו, אמר כי בידו אבן יקרה שהמלך ודאי יחפוץ בה.

מיד הכניסוהו פנימה, לטרקלין המלך, שם הוציא מכיסו את האבן היקרה והציגה לפני המלך.

המלך התפעל מיופיה ומהדרה של האבן והחליט לקבעה בכתר מלכותו. הוא ביקש להעניק ליהודי שמצאה כסף וזהב לרוב מאוצרות המלוכה.

קול העם

בדיוק באותם רגעים שהייתי אמור לצאת מבית הכנסת בסיום תפילת ערבית, ובאותו מקום שבו הייתי אמור לעבור - התרחש הפיגוע הנורא. אבל, דווקא באותו ערב אירע משהו ששינה את הכל

"חיים ארוכים, חיים של שלום" | אברך מאלעד משתף את 'הפותח' בסיפור אישי מופלא

בינו, כי כך דרכה של תורה. לא הייתי חייב ללכת, כי הוא לא הזמין אותי, וגם הוא זה שפגע ולא אני, כך שהיו לי כל הסיבות האפשריות מצד היצר הרע לא ללכת, והייתה לי דילמה גדולה. סופו של דבר החלטתי לשבור את היצר הרע של המחלוקת, וללכת לבר מצוה, כי ידעתי שהחבר ישמח מאוד שאני אגיע, מפני שהוא בעצמו הרגיש לא נעים ממה שעשה, לכן הרגשתי שאין

לפני כשנתיים וחצי, אברך מהכולל שלי בעיר אלעד, עשה מעשה שמאוד נפגעי ממנו. במשך השנתיים וחצי האלו לא דברתי איתו, וגם אותו אברך לא בא לבקש סליחה על מה שעשה. לפני שבועיים ביום חמישי, שזה יום הפיגוע שהיה באלעד, אותו אברך עשה בר מצוה לבן שלו. הוא לא הזמין אותי לבר מצוה, אבל הרגשתי צורך ללכת, כדי לגרום קירוב לבבות ביני

המחלוקת, קודם כל הלכתי לאולם כדי לא לקרר את ההחלטה החשובה.

נכנסתי לאולם, החבר קיבל אותי בהתרגשות גדולה מאוד מאוד, רקדנו ביחד כמו בימים שלפני המריבה, והרגשתי שנגמרה המחלוקת, והניצחון האמיתי הוא בעצם הוויתור שעשיתי כדי להרבות שלום עם החבר.

בינתיים קיבלתי טלפון מאשתי שסיפרה לי בדמעות שבדיוק באותם רגעים שהייתי צריך להתפלל ערבית ולצאת מבית הכנסת - בדיוק באותם רגעים היה הפיגוע שבו גם אני הייתי צריך להיות נוכח! קיבלתי את החיים שלי במתנה, בעצם הדבר שהלכתי לבר מצווה כדי להרבות שלום ולסיים את המחלוקת!

הדבר תלוי אלא בי. אבל כיון שלא התפללתי ערבית, רציתי קודם כל להתפלל ערבית, ואז הלכתי לבר מצווה.

המקום שבו הייתי צריך להתפלל ערבית, היה בדיוק מקום הפיגוע, והסיום המשוער של תפילת ערבית היה בדיוק בדקות של הפיגוע שהיה באלעד. אבל כדי לא להתקרר בהחלטה שלי הלכתי לבר מצווה כדי לסיים את המחלוקת, החלטתי מיד ללכת לבר מצווה, ורק אחר כך להתפלל ערבית, מפני שחששתי שאם אלך להתפלל ערבית, בינתיים יעברו דקות יקרות מאוד שבהן יכול היצר הרע לשכנע אותי להתקרר מהמצווה הגדולה של עשיית שלום ורדיפה אחרי השלום, ולשכנע אותי שזה מיותר וכו', והוא בכלל לא הזמין אותי וכו', ולכן כדי לשבור את היצר הרע של

האזינו לתוכנית 'הפותח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

הסיפור היומי

דפיקות עזות באישון לילה בביתו של הרב א', תושב שכונת איתרי הירושלמית. הוא מציץ בעיניו ומגלה לתדהמתו שני שוטרים. "משטרה! לפתוח בבקשה!" --- הוא פתח את הדלת, רועד כולו...

מה הקשר בין סוכריה לחקירה במשטרה?

משכך ביקש א' מהשוטרים להמתין בחוץ כמה דקות כדי לנסות לאתר את המשתמש במחסן. הוא התקשר לחברו, אשר שיתף אותו כי יש לו במחסן ביצים למכירת החסד שלו. הוא רוכש אותם ממושבניק מאחד מיישובי הצפון שבמשך שנים קנה ממנו סחורה והוא סומך על דבריו לגבי מקורן. "אתה יכול לפתוח בשמחה לשוטרים..."

אך מתברר כי המושבניק ממנו נרכשו הביצים מהמשק אינו ישר כל כך. המשטרה עלתה עליו והלה החליט לגלגל את התיק על רוכש הביצים. הרב א' חש שמשוה כאן אינו כשורה ומשכך החליט לא לשתף מי הוא החבר שמאחסן את הביצים במחסן.

השוטר הודיע לו כי אם לא יגלה את זהותו הוא עצמו יואשם בפלילים. א' ענה כי זהו 'מחסן חסד' והוא מאפשר לאנשים רבים להניח בו חפצים. השוטר טען שיאלץ להגיש את התלונה על שמו של א' ולהזמין אותו למחרת לחקירה בתחנת המשטרה. בלית ברירה א' הסכים כדי לא להפליל את רעהו.

דפיקות עזות באישון לילה בביתו של הרב א' תושב שכונת איתרי הירושלמית. הוא מציץ בעיניו ומגלה לתדהמתו שני שוטרים.

הקריאות: "משטרה, לפתוח בבקשה" עשו את שלהן. א' פתח רועד כולו. השוטר מראה לו צו חיפוש במחסן למטה שרשום על שמו. א' נרגע מעט שכן מדובר במחסן ריק אותו הוא משאיל לחבר חנים אין כסף למטרת חסד. הלה מתעסק לפרנסתו ממכירות זולות לאברכים ומשפחות נזקקות, ובכספי המעשרות הוא מחזיק כולל אברכים. א' שמח להיות שותף במצווה חשובה זו באופן עקיף, מה גם שהיה מדובר ממילא במחסן ריק שלא היה כעת צורך בו.

א' לא ידע במדויק מה מכניס חברו למחסן, אך כדי לא לסבך את חברו הצדיק, מחזיק התורה וגומל החסדים החליט להעמיד פני תם ולטעון כי אינו יודע מי משתמש במחסן.

ענו לו השוטרים: "אין בעיה, אנחנו נפרוץ את הדלת..."

ארז זלזל ולגלג על סגולה זו. היא נראתה לו 'גלותית' קמעה ולא אקטואלית לזמננו. הרב גודמן נשאר באמונתו כי כמאז כן עתה, האמונה היא מפתח בכל עת ובכל מצב. בכניסתו לוועדה בפניה היה עליו להופיע, הוציא סוכריה מכיסו וברך בכוונה שהכל נהיה בדברו. והנה, באורח פלא, בלא אומר ובלא דברים הוועדה החליטה כי הוא, ר' גרשון, לא מתאים לשרת בצבא. קיבל פטור על אתר ויצא לדרכו משוחרר, שמח וטוב לב.

בדרכו החוצה הוא פגש את מיודענו ארז, אשר ישב שם בפנים נפולות. ארז הסביר כי חשב שיסביר להם היטב מדוע אינו יכול לשרת בצבא, אך משום מה הוועדה דחתה את דבריו על הסף. הרב גודמן הציע לו לא להתיימש, להגיש ערעור ולבקש להופיע פעם נוספת בפני ועדת ערר. ארז ביקש ערעור, נקבע לו תור נוסף בעוד כמה שבועות. ר' גרשון הטמיע בלבו אמונת אומן כי הכל... נהיה רק בדברו. ארז חזר לוועדת הערעור והפעם בירך שהכל בכוונה. הערעור אכן התקבל וארז יצא משוחרר לחלוטין.

וכך מסביר הזרע שמשון את דברי רש"י "מה עניין שמיטה להר סיני" - "ועוד יש פרט אחר בשביעית דומה להר סיני... כשם שבשמיטה קנו החירות", כי האדם אינו טורח כלום והתבואה מתברכת לשלש שנים, "כך גם בהר סיני קונים חירות, כי אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה ומצוות ומלאכתו מתברכת", כי לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן, וכנאמר בברכות 'בזמן שישראל עושים רצונו של מקום מלאכתן נעשית על ידי אחרים'.

נחזור לראשית הסיפור: הרב א' שמח על הזכות שהתגלגלה לידו לעזור בעקיפין בהחזקת תורה דרך המחסן שברשותו. הוא האמין בגמילות החסדים והחזקת התורה, והחליט לא להפיל את חברו מחזיק התורה וגומל החסדים. הוא אימץ בחום את עצת ידידו הרב גרשון גודמן ז"ל, ולפני כניסתו לחדר החקירות בתחנת המשטרה, הוציא אף הוא סוכריה מכיסו וברך בכוונה שהכל נהיה בדברו.

החוקר שאל שאלות, אך הוא כעצת רבו העמיד פני תם ושאל את החוקר האם גם הוא מעוניין להכניס חפצים למחסן שלו... החוקר שראה עם מי יש לו עסק שחרר את א' ובתוך שעה יצא לביתו שמח וטוב לב.

(גיליון התחזקות וביטחון במשנת הזרע שמשון)

בלילה על מיטתו התחבט א' רבות אם נהג כשורה כשלא רצה להפיל את חברו, או שהיה עליו לנהוג אחרת... והחליט עם אור יום לשלוח את השאלה לרבו שליט"א. רבו תמך בהחלטתו לא להפיל את חברו והורה לו להעמיד פני תם בפני החוקר, בהוסיפו ברכה נאמנה להצלחתו.

בדרך לתחנת המשטרה נזכר א' בסיפור ששמע מהרב גרשון גודמן ז"ל, חברו בשיעור דף היומי השכונתי:

הרב גודמן ז"ל עלה לפני שנים רבות לארץ ישראל מחו"ל, והתבקש להתגייס לצבא. הדבר לא התאים לו ולמשפחתו. הוא התייעץ עם חברים מה עליו לעשות כדי לא להתגייס. הוא קיבל מגוון עצות אך הן לא התיישבו על ליבו, ולא הסכים לעשות שקר בנפשו. שכנו, חסיד ויז'ניץ, הציע לו את עצת הפלא שמפורסמת בשמו של הרבי מויז'ניץ ה"אהבת ישראל" זצוק"ל, לברך על דבר מה בכוונה רבה "שהכל נהיה בדברו", לחשוב, להתבונן ולהאמין שהכל, הכל ממש, רק מאתו יתברך ואין עוד מלבדו. וכה דרש הרבי את דברי המשנה במסכת ברכות: "על כולם - על כל הבעיות - אם אמר שהכל נהיה בדברו - יצא".

וכך אומר רבנו ה"זרע שמשון" בפרשת בהר, שיסוד מצוות השמיטה הוא ההכרה שהכל נהיה בדברו, וזו לשונו: "ופרטותיה של השמיטה, היינו שנאסר לנו עבודת הקרקע במה שמועיל להצמיח ולגדל גידולין, וכתבו המפרשים לפי שהוא אדון האדונים ויש יכולת בידו לבטל כל הכח והממשלה של התחתונים שזה הכח שמצמיח השדות והכרמים". ע"כ.

הרב גודמן לקח את עצת ה"אהבת ישראל" הזו באמונה שלימה, החדיר עמוק בליבו את ההכרה שהכל נהיה בדברו. הוא ניסה להוציא עצמו מהגבלות ושלטון הטבע בהכרה שאין עוד מלבדו, לקח עמו לדרך כמה סוכריות בכיסו ויצא איתן ברכבת לחיפה ללשכת הגיוס.

ברכבת פגש יהודי נוסף בשם ארז, יהודי מודרני בלבדו ובהופעתו. הנ"ל תינה בפניו את ליבו כי עקב אילוצים משפחתיים מסוימים הוא חייב להפטר מצו הגיוס שקיבל. ר' גרשון גודמן אמר לו כי יש לו עצה. הוא הוציא סוכריה מכיסו ושיתף אותו בסגולת ה"אהבת ישראל" זיע"א: "לפני כניסתך לוועדה ברך עליה בכוונה שהכל נהיה בדברו, ובטוח אני כי שנינו נצא משוחררים".

להתחיל את היום ברגל ימין
חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'.

"מכל הצדיקים, לא היה מי שהבטיח לכלל ישראל לפטרן מן הדין... וביום פטירתו הוא גם ממליץ טוב בעד כלל ישראל, ע"י הסנגוריא שהוא מלמד עליהם, לכן עושים סעודה ושמחה באותו יום"

"הוא ימליץ טוב בעדנו" • טעמים ומנהגים לל"ג בעומר

טעם אחר: לפי שהשמחה היא על הנס שנעשה לרשב"י, שניצול מחרב המלכות שגזרה עליו מיתה, וקבעו את השמחה ביום מיתתו, לפי שהרוגי מלכות אינם נקברים, ונמצא שקברו מוכיח על הנס שמת בידי שמים ולא בידי אדם, נמצאת השמחה על הנס (שו"ת שם אריה או"ח סימן יד).

טעם אחר: לפי שביום זה נסתלק מן העולם, וגם יצא מהמערה שבה נתחבאו הוא ובנו י"ג שנה (ערוה"ש תצג, ז).

טעם אחר: לפי שרשב"י עצמו שמח ביום מיתתו (אוצר מנהגי ישורון עמוד פז).

טעם אחר: השמחה היא על גילוי הסודות והאידרא זוטא ע"י רשב"י ביום פטירתו (בני יששכר מאמרי חודש אייר מאמר גל עיני אות כג).

טעם אחר: לפי שמכל הצדיקים, לא היה מי שהבטיח לכלל ישראל להצילם מיום הדין ולפטרן מן הדין (עיין סוכה מה, ב), והואיל וביום פטירתו הוא גם ממליץ טוב בעד כלל ישראל, ע"י הסנגוריא שהוא מלמד עליהם, לכן עושים סעודה ושמחה באותו יום (שיח יצחק, לרבי יצחק אלפייה עמוד קכו).

נוהגים להדליק מדורות ביום זה:

והטעם: לפי ששבעת השבועות של ספירת העומר הם כנגד ז' קולות שבמזמור לדוד (פרק כ"ט) בתהילים: "הבו לה' בני אליים", והשבוע החמישי הא כנגד "קול ה' חוצב להבות אש", ע"כ מרבנים אנו אור בל"ג בעומר, שהוא השבוע החמישי, שהספירה היא ה' הוד שבהוד', והוא ג"כ הילולא דרשב"י (טעמי המנהגים אות תרז).

טעם אחר: לפי שהמדורות הן זכר למשואות שהיו מעלים להודיע על קידוש החודש, והרומאים הכובשים אסרו לעשות זאת, לכן המדורות הן סמל של מרד, ולכן ביום הילולא דרשב"י שהיה המרד הגדול נגד הרומאים, תלמידו של ר"ע, שהיה נושא כליו של בר כוכבא (שנלחם ברומאים), מדליקים מדורות על קברו ובמקומות שונים, לרמז על חרותנו ופדות נפשנו מכל שלטון זר (זיו המנהגים עמוד קה).

טעם אחר: לפי שיום פטירתו של רשב"י היה יום ארוך יותר, שבאותו יום גילה סודות, ולא היתה רשות לשמש לשקוע עד שסיים לגלות הסודות, ועוד שבשעת פטירתו הקיף עמודא דנהורא (עמוד של אור) את מיטתו (בני יששכר ח' אייר מאמר ג ו).

הרב יהודה לב שליט"א, מח"ס 'לב המועדים'

ל"ג בעומר הם שלושים ושלושה ימים לספירת העומר שהוא לעולם חל ב"ח באייר וחל רק בימי אגה"ו (מנהגי מהרי"ל).

באיזה יום חל ל"ג בעומר: ל"ג בעומר חל באותו יום שחל פורים שלפניו, וסימנך (תהלים ס"ה, י') "פלג אלקים מלא מים" פורים ל"ג בעומר (שו"ע תכח, א), יש שכתבו סימן אחר פלג"ש כלומר ר"ת, פורים ל"ג בעומר שווים (ספר מטעמים).

ומרבים בו קצת בשמחה (שו"ע תצג, ב). והטעם ששמחים ביום זה, אע"פ שביום מיתת צדיק יש להתענות (פרי חדש תצג ב), דסבירא ליה שביום זה פסקו תלמידי ר"ע למות (דרשות מהרי"ל, טור תצג א, משנ"ב תצג ס"ק ח, בשם הגר"א).

ומיהו ה'פרי חדש' (שם) לא ניחא ליה בטעם זה, דמה בכך שפסקו למות, הרי לא נשאר מהם אפילו אחד, ומה טיבה של שמחה זו? וכתב שהטעם לשמחה: לפי שביום זה הסמיך ר"ע את חמשת תלמידיו, וביניהם היה רשב"י, והם לא מתו כקודמיהם והמשיכו את התורה (פר"ח שם).

ראיית הגר"א דכיון שפסקו למות מרבנים בשמחה - על פי דברי הגמרא בתענית (ל, ב) שביום ט"ו באב פסקו מתי המדבר למות, ואמרינן התם דמשום הכא לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב, הרי כיון שפסקו למות הוי יו"ט, ולפי דברי חז"ל שבאותו יום פסקו תלמידי ר"ע למות עושים יום שמחה (הגר"א בהגהותיו לשו"ע תצג ס"ק ט).

טעם אחר: לפי שימי הספירה מכוונים לחמישים שנות האדם, לאחר עשרים שנות הנעורים, וכיון שעברו עליו ל"ג שנים ולא חטא שוב אינו חוטא, וזכר לדבר שאנו מדקדקים לעשות יו"ט קצת בל"ג בעומר, לזכר שבו עברו רוב ימים שבהם ב' חלקים ממ"ט ימי הספירה (מהרש"א חידושי אגדות מועד קטן כת, א).

טעם אחר: לפי שהוא יום פטירת רשב"י, ורצונו הוא שישמחו ביום הילולא דיליה כדאיתא בזוהר (ארי"י, בברכ"י תצג).

טעם אחר: לפי שביום זה התחיל לרדת המן לבני ישראל היוצאים ממצרים, כי בחמשה עשר לחודש השני [אייר] באו למדבר סין (כמבואר בשמות טז א) וילונו על משה ואהרון, ונמשך הדבר ג' ימים עד שירד המן, זכר לזה אנו שמחים (שו"ת חת"ס יו"ד סימן רלג ד"ה אמנם).

איך מגיעה מדורת ל"ג בעומר לבית כלא באמריקה, כמה שזות 10 דקות של הכנסת אורחים במירון, והשיגעון שנשרף כליל באש של רשב"י...

"והציל הלחוצים": צרור עובדות שסיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

היה הבחור בורח ונעלם, והיו צריכים לחפש אחריו, וכהנה וכהנה. עד שבעזה"ש"ת הגיעו בשעה טובה ומוצלחת למירון. בעת ההדלקה על גג הציון, ניגש ר' דוד'ל אל הבחור והוריד מעל ראשו את כובעו ואת הכיפה, את הכובע השליך למטה, ואילו את הכיפה השליך אל תוככי לשונות האש. והנה, ברגע זה הניח הבחור את ידו על ראשו והתחיל לצעוק: "א קאפל! א קאפל!" (הבו לי כיפה לכסות ראשי). וישתוממו כל העם, בראותם כי הבחור נהפך לאיש אחר ודעתו חזרה אליו, כי זה עידן ועידנים שלא שמעו מפיו איזה דיבור כאחד מן הישוב, ולא עוד אלא שבו בדבר שקלקל - שזרק תמיד את הכיפה, בו בדבר תיקן - שזעק הבו לי את הכיפה. ולנו יאמר, שלא דווקא ב'שטים' וחסרי דעה' מדובר כאן, אלא כל אחד ואחד ושגינותיו שלו... אפשר לו לשורפם באשו של רשב"י, ומכאן ואילך יצליח דרכו.

בימים קדמונים היה הרה"ח ר' יונה לבל ז"ל מנהל את בית התבשיל במירון במשך כל השנה, וביותר ביום הגדול ל"ג בעומר, שהיה עומד כל היום ממש ומחלק מאכל ומשקה להעולים לציון הקדוש.

כל היום היה הגרא"ז מרגליות זי"ע עוקב אחר עבודתו של ר' יונה. אצל הגרא"ז היה יום ל"ג בעומר כיום הכיפורים ממש, מחצות הלילה עד אור הבוקר היה לומד את האידרא כשהוא עוטה בגדי לבן, לאחמ"כ התפלל עם ה'נץ', וממשיך בעבודת היום בריקודים וכו'. ולאידך, היה ר' יונה עוקב אחר עבודת הקודש של הגרא"ז, והיה לבו נחמץ בקרבו על שהוא עוסק כל היום בענייני מאכל ומשתה, ובטרדתו כי רבה אין בידו להתפלל אפילו תפילה אחת בכוונה ובמתנינות.

לקראת הערב הרהיב ר' יונה עוז בנפשו, ניגש אל רא"ז ושפך בפניו את לבו באמרו: רבי קדוש, אתם זוכים במלא חפניים של ל"ג בעומר, ואילו אני משחיר את ידי כל היום, ועתה נותרו לי רק כעשר דקות לתפילת מנחה ועוד עשר דקות לומר מעט תהלים.

אמר לו רא"ז: אכן, לי יש ל"ג בעומר, אבל רוצה אני לעשות עמך 'עסק'. לפטור אותך מתפילת המנחה אני יכול, אבל במקום לומר תהלים במשך עשר דקות, המשך נא בחלוקת האוכל והשתיה, ותמורת עבודתך בעשר דקות הללו אתן לך את כל הל"ג בעומר שלי... (ספר שערי מירון).

(באר הפרשה)

מעשה נורא שהתרחש בארה"ב בשנת תשע"ג: בתחילת השנה הושיבו השלטונות כמה וכמה יהודים יראים ושלמים בבית האסורים, מחמת איזה עניין שהוא. אחד מהאסורים היה יהודי שנהג לעלות מפעם לפעם במשך ימות השנה, וק"ו בל"ג בעומר, לאת"ק מירון. גם עתה משנתפס רצה לנסוע מיד לארה"ק למירון לבקש רחמים לביטול הגזירה, אך השלטון כבר עיכב בעדו מלצאת את גבולות ארצם, והוא שלח את בנו שימהר ליסע לאת"ק מירון, וכן עשה הבן. על כולנה הצטער היהודי צער רב ולא פסיק פומיה מלהתאונן, שמעודו לא החסיר מלעלות להסתופף בצילא דרשב"י, ועתה בשנה זו הרי הוא נתון בכבלי בית האסורים ולא יוכל לנסוע למירון (כי הושיבוהו שם לזמן ארוך). נענה אחד הבנים ואמר לו דרך נחמה: אכן בשנה זו אינך יכול לנסוע לרשב"י, אך ברור לי שרשב"י בוא יבוא אליך... והיו דיבוריו נראים כחוכא ואיטלולא.

בהגיע שבת ערב ל"ג בעומר (שחל ביום א') ישב היהודי בכלאו ומירר בבכי מרוב השתוקקותו לשהות בצילו דרשב"י, וכפי שהגדיר זאת ה'יושב': כל קירות בית האסורים היו רטובים באותה שבת מדמעות. והנה, במוצאי מנוחה פרצה שריפה בבית האסורים... או אז - 'בקעה מצאו' היהודים ה'יושבים והחלו לרקוד סביב לשונות האש ושוררו 'בר יוחאי... תורתו מגן לנו... היא מאירת עינינו... הוא ימליץ טוב בעדינו אדוננו בר יוחאי'.

למחרת היום הודיעו להם מטעם השלטונות כי עקב השריפה הרי הם משוחררים לבתיהם! וראו הכל שלא זו בלבד שרבי שמעון הגיע אל תוככי בית האסורים והביא להם אבוקה לרקוד בשמחה, אלא אף גם זאת - הוציאם מהשביה.

יש מהצדיקים שנהגו להשליך אל אש היקוד את הכיפה שמעל לראשם, וכך נהג כ"ק אאדמו"ר זי"ע ואביו הרה"ק רבי משה מרדכי זי"ע. מעשה שהיה בירושלים עיה"ק בימי הרה"ק רבי דוד בידערמאן מלעלוב זי"ע: בחור מבני ירושלים שנטרפה דעתו עליו ל"ע, ואחד משגינותיו היה, שללא הרף היה משליך את הכיפה מעל ראשו. נכנס אביו אצל ר' דוד'ל ותינה בפניו את מר מצבו של בנו.

ויהי בימים אחדים לאחר חג הפסח, בהגיע זמנו של ר' דוד'ל לצאת בשיירות בדרך הארוכה בואכה מירון, קרא לאביו של הבחור ואמר לו שיצטרף לשיירתו יחד עם בנו. במשך כל הדרך סבל האב מרורות בבשוות נוראות מזה הבן, שבכל הפסקה שעשו על אם הדרך

"שתהיו עמלים בתורה" - האם לימוד בגמרא שוטנשטיין נחשב 'עמל התורה'?

ארבעה מגדולי דורינו משיבים בסגנון אחד

תשובה: זכיתי להעלות שאלה זו לפני גאון ישראל הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, ואמר לי: אחרי שלומדים את הגמרא בספרים אלו - עדיין יש הרבה במה להתייגע. וכעת זכיתי להיכנס לפני ראש הישיבה הגראי"ל שטינמן (שליט"א) זצ"ל ואמר לי כהאי לישנא: יש מספיק ללמוד גם אחרי הגמרות הללו. וכדברים אלו שמעתי מהרבה מגדולי דורנו, ה"ה הגאונים הגדולים רבי חיים קניבסקי ורבי נסים קרליץ שליט"א. והגר"נ קרליץ הוסיף, שבאמת רק מי שנעזר בספרים אלו רק בשביל הבנה הראשונה, ואחר כך חוזר ומתבונן ומעיין בעצמו בדברים ומתייגע בהבנתם - רק הוא בכלל עמל בתורה, אבל מי שנשאר בהבנה השטחית הראשונה שהבין בקלות ע"י ספרי העזר, אינו נחשב עמל בתורה.

(נשיח בחוקי' מתוך 'ישמע משה')

שאלה: בפרשת השבוע נאמר "אם בחקתי תלכו", ופירש רש"י: שתהיו עמלים בתורה. והנה בדורנו יצאו לאור כמה וכמה מהדורות של גמרות מבוארות, כדוגמת 'שוטנשטיין', 'מתיבתא', ועוד, ובוודאי זכותם גדולה, שהרבה אנשים שקודם לכן לא היו יכולים ללמוד גמרא בכוחות עצמם והיו אומרים מי יראנו טוב, נפתחו בפניהם שערי אורה ויראו את האור כי טוב. אך מאידך, רבים מן הלומדים שהיו רגילים לייגע את עצמם בהבנת דברי הגמרא והמפרשים, בוחרים ללמוד בגמרות אלו שבהם הפירוש מוגש לפניהם כשלחן הערוך לסעודה, ואינם צריכים להתייגע בהבנת דברי הגמרא. האם ראוי למי שמסוגל ללמוד גמרא בלא ספרי עזר, להימנע משימוש במהדורות אלו או לאו.

ל"ג בעומר

חלאקה - למה דווקא בל"ג בעומר ולמה דווקא במירון?

מאת הרב ישראל יעקב פרבר והרב יהודה לייב שטיסל מח"ס 'המנהג'

שהביאו אותם לשם לקיים החלאקה בעשיית הפיאות מתוך שמחה וריקודים בשירות ותשבחות להשי"ת. מנהג האשכנזים לעשות החלאקה במירון בליל וביום ל"ג בעומר, אבל הספרדים נוהגים שלא להסתפר בל"ג בעומר ועושים החלאקה בל"ד בעומר ('כף החיים' ס"ק יב), וכן מנהג אנשי צפת ('ארץ חיים' סי' תצג).

חלאקה במירון כל השנה

והרבה נוהגים גם בשאר ימות השנה לעשות חלאקה לבנם במירון אצל הציון הקדוש ולא רק בל"ג בעומר, ומצינו לזה כמה טעמים: יש אומרים ע"פ מה שכתוב בשו"ת אפרקסתא דעניא (ח"א סי' קסא) שיתפללו על הבן בזכות התנא רבי שמעון בר יוחאי כדמצינו בגמרא (מכות יז): שאמר רבא כל אִם היולדת בן

מנהג קדום לעשות את התגלחת הראשונה לילד בן שלוש שנים במירון, סמוך ונראה לציונו של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי ביום ל"ג בעומר, יומא דהילולא דיליה, וכמו שמספר רבי חיים וויטאל ז"ע ב'שער הכוונות' (דרוש ל"ג בעומר תקכז) על רבו האריז"ל שהוליך את בנו הקטן למירון ושם גילחו את ראשו. בספר 'משנת חסידים' (מסכת אייר פרק א) כותב, שמצווה לשמוח בשמחת רבי שמעון בר יוחאי וכ"ש אם הוא מגלח את ראש בנו לראשונה ומניח לו הפיאות, שהוא מצווה, והיו שאמרו כי המנהג להניח הפיאות לילדים קטנים בל"ג בעומר אצל הציון במירון מקורו בדברי הזוהר הקדוש ("ג"ל פנינים").

ובגודל שמחת התגלחת בל"ג בעומר במירון מצינו בספר 'טל ירושלים' (פאלטישאן, בהקדמה) שמתאר מה שהיה במירון כששהה שם, שראה כשבעים ילדים קטנים ספרדים ואשכנזים

יוחאי ('תגלחת מצוה').

יש שכתבו שמה שאנו רואים נהירת המון עם לעשות התגלחת הראשונה אצל ציון רבי שמעון בר יוחאי, נתפשט מכך שהרבה אנשים שהיו חשוכי בנים ל"ע ונדרו לעשות התגלחת הראשונה של הילד במירון, נושעו בזכות התנא רבי שמעון בר יוחאי וקיימו את נדרם לעשות התגלחת במירון ('טעמי המנהגים' עמוד רסג בהערה).

להארות והערות ניתן לפנות למכון "המנהג"
במייל: hamenhog@gmail.com

תבקש רחמים מהשי"ת שיהא בן זה כרבי שמעון, לכן הולכים לציון להתפלל שבן זה יאיר את העולם כרבי שמעון בר יוחאי (קונטרס 'ובשנה הרביעית').

עוד טעם מבואר בספרים על פי הגמרא (מעילה יז): שפעם אחת גזרה מלכות רומי גזירות על ישראל ושלחו את רבי ראובן בן איצטרובלי שינסה לבטל הגזירות, והוא גזז שערותיו והתלבש כנכרי שלא יכירו אותו, וניסה לבטלן אבל לא עלתה בידו, לכן שלחו לשם את רבי שמעון שמלומד בניסים והוא נסע לשם לבוש כיהודי ונעשה לו נס ונתבטלה הגזירה, לכן כשעושים פאות לילד בפעם הראשונה שייראה כיהודי נוסעים לקבר רבי שמעון בר

ל"ג בעומר

שולחים ביצים וחוגגים יום הולדת שישים - 5 דברים שאולי לא ידעת על מנהגי עדות ישראל בל"ג בעומר

5 דברים שאולי לא ידעת על מנהגי עדות ישראל בל"ג בעומר

מתאספים בבית הכנסת. ונהגו שכל אחד מכין לו ולמשפחתו פינה מיוחדת הנקראת 'פינת רשב"י', שם מדליקים מנורה מיוחדת הנקראת מנורת רשב"י, ואחרי הצהרים הביא כל אחד את מנורתו לבית הכנסת ללמוד לאורה לזכר הצדיק.

4. יום הולדת שישים, הזכרת נשמות וקבורת גניזה

בכמה עדות נהגו לעשות בל"ג בעומר סעודה לכבודו של ראש העדה שמלאו לו שישים שנה, כיון שגיל זה הוא שמחה לאדם שיצא מכלל מיתה בידי שמים ועונש כרת. ברודוס חגג את ל"ג בעומר כמו 'פסח שני'. ביום זה נהגו לקבור את הגניזה - אספו את כל הגניזה מבתי הכנסת, ערכו לוויה עם אמירת מזמורי תהילים ותפילות אשכבה. בעיר טוטאן שבמרוקו היה עורכים בליל ל"ג בעומר הזכרת נשמות.

5. הטיעון המקורי של קבוצת האנוסים מספרד

אנוסי ספרד נהגו לחגוג ולהדליק נרות. פעם נתפסה קבוצת אנוסים בשעת הסעודה והובאה למשפט. אחד מראשיהם טען בפני השופטים, כי ימים אלו שבין פסח לשבועות, לפי מנהגי ישראל הם ימי אבל ואסור לשמוח בהם, ולכן, כדי להראות את נאמנותם לדת הנוצרית הם ערכו דווקא בימים אלו משתה ושמחה. השופט קיבל את הטענה ושחרר אותם.

1. טיולים מחוץ לעיר ותחרויות ריצה

בקהילות אשכנז, ל"ג בעומר היה יום פגרא. הילדים לא היו מגיעים לבית המלמד ללמוד כמדי יום, ובעת יציאתו של המלמד מבית הכנסת בשחרית, היה מחויב לתת לתלמידים יי"ש ומיני מזונות. ביום זה (או בחול המועד פסח) היו התלמידים עורכים סיום על מה שלמדו במהלך החורף. כמו כן היו הנערים "משתעשעים בשיחות נאות, בטיולים שמחוץ לעיר ובהתחרות של ריצת רגלים" (ע"פ ספר המנהגים קי"א).

2. שולחים לנכבדי הקהל צלחת ביצים

היו עדות שנהגו לאכול בל"ג בעומר ביצים צבועות. הביצה היא מאכל אבלות, וכדי להבדיל בין ביצת האבלות לביצת החג היו הביצים צבועות, שהרי אין מנהג האבל ללבוש בגדי צבעוניים. כמו כן, בכמה קהילות בהונגריה ורומניה נהגו לשגר בל"ג בעומר דורון לנכבדי הקהל - צלחת ביצים, וכן נהגו החברא קדישא לאסוף ביצים מכל בעל הבית לסעודת הח"ק שהיתה נערכת בערב.

3. נוסעים לאיל ג'ריבה ומדליקים את מנורת רשב"י

יהודי תוניס נהגו לנסוע בל"ג בעומר לבית הכנסת העתיק 'איל ג'ריבה' הנמצא באי ג'רבה, שם עמדו כל היום בתפילה, ובערב ערכו סעודה גדולה לעניים. אלו שאין ביכולתם לנסוע היו

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

שכח לספור בלילה, ולמחרת נזכר לאחר השקיעה בין השמשות - האם יכול להמשיך לספור בברכה?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

להמשיך לספור, שמא עדיין יום וגם אם כבר לילה שמא הלכה שאם החסיר ספירה יכול להמשיך. וכן הורה הגר"א גנחובסקי זצוק"ל.

אמנם אמר הגאון הנ"ל דבר חידוש, שאם באחד הימים הקדים לספור לפני צאת הכוכבים וגם באחד הימים התעכב ולא ספר עד בין השמשות, אז ודאי לא יוכל להמשיך לספור בברכה. ולמשל, אם ביום ארבעה לספירה ספר לפני צאת הכוכבים, וביום ששה ועשרים ספר בסוף היום בבין השמשות, אז כשבא לספור שבעה ועשרים בוודאי חסרה לו ספירה, שכן אם בין השמשות הוא לילה חסר לו ששה ועשרים, ואם בין השמשות הוא יום חסרה לו ספירת ארבעה. ודברי פי חכם חן ושפתים ישק משיב דברים נכוחים.

שאלה: מי ששכח לספור ספירת העומר בלילה, וביום המחרת ג"כ שכח מלספור, ונזכר כמה דקות לאחר השקיעה בבין השמשות וספר, האם יכול להמשיך לספור בברכה, או שמא דוקא מי שספר ביום יכול להמשיך, אבל הסופר בבין השמשות יש שני ספקות שאינה ספירה - שמא ספירה ביום לא מועילה, ושמא כבר בין השמשות נחשב לילה ושייך לספירה הבאה?

תשובה: דנו בזה הפוסקים, ובשו"ת בית שלמה הכריע שיכול לברך, וטעמו, שהסופר ביום נראה בתרומת הדשן שא"צ לדון מספק ספיקא שמא מועיל ספירת יום ושמא מי שהחסיר ספירה יכול להמשיך, אלא ספירת יום מועילה להחשב "תמימות", שעכ"פ לא חסר ספירת יממה, וממילא כשספר בין השמשות יכול

החפצים בחיים - הפץ חיים יומי

אין לאדם להסיק מעצמו שהיות והמחותן אינו
איש אמיד, לא יעמוד בהתחייבותו - "דהלא אנו
רואים כמה פעמים שאנשים כאלו משלמין את
התחייבותם יותר מן בעלי הבתים הגבוהים"

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'הפץ חיים'

לעמוד בהתחייבויותיו. אך החפץ חיים מדגיש - שלא יחליט האדם בעצמו, שמשום שאינו מכיר את המחותן כאיש אמיד, מן הסתם לא יעמוד בהתחייבותו, "דהלא אנו רואים כמה פעמים שאנשים כאלו משלמין את התחייבותם יותר מן בעלי הבתים הגבוהים".

ותנאים נוספים: עליו לדעת שאילו היה החתן יודע מכך לא היה מתרצה בשידוך. שכן פעמים רבות מצוי שהחתן אינו מתכוון אלא להוציא מהמחותן כל מה שהוא יכול, אבל אין עיקר השידוך תלוי בזה. ואם כן אסור לגלות לו, אלא אם תהיה מכך תועלת, שיוכל החתן לטכס עצות איך להוציא מהמחותן בטחונות על התחייבותו. מלבד זאת צריך שיהיו גם שאר התנאים הכלליים הנדרשים תמיד להיתר, אותם הזכרנו מספר פעמים בעבר.

ההלכות הנלמדות היום במסגרת הלימוד היומי בספר 'חפץ חיים' (חלק הציורים סעיפים ח-ט) ממשיכות עדיין לעסוק בנושא השידוכים. רבנו הח"ח מעלה נידון מעניין: אדם שמכיר היטב את המחותן, ויודע כי להתחייבויותיו הכספיות אין כל בסיס. או משום שהוא מכירו כרמאי, או משום שהוא יודע את מצבו הכלכלי. נידון זה מצוי מאוד בעסק השידוכים, כאשר פעמים רבות צד מסוים מבקש לברר את חוסנו הכלכלי של הצד השני, והאם הוא עומד בהתחייבויותיו. ובפרט כשמדובר בבחור מופלג בתורה, שדורשים עבורו התחייבות כספית נכבדה. כיצד אם כן יש לנהוג באופנים אלו? החפץ חיים מציב כאן מספר תנאים: ראשית, שיידע מעל לכל ספק שאכן כך הם פני הדברים: או שהוא מכיר את טבעו הרע, או שמכיר את גודל עניותו, או ששמע ממנו בפירוש שאינו מתכוון

לשמוע ולל השומיע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאט או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

מהו הזמן הראוי לחליצת התפילין בימי שני וחמישי?

"וַיַּעֲבֹר מִלְכָּם לְפָנֵיהֶם וְהָיָה בְּרֵאשִׁים", כלומר, כשהמלך - ספר התורה - עובר לפניהם בדרכו לארון הקודש, יהיה שם ה' בראשם, דהיינו, התפילין של ראש, שיש בהן את רוב האותיות של שם ה', האות ש' ב'בית' של התפילין, והאות ד' בקשר שבעורף, (והאות י', נמצאת בקשר שבתפילין של יד).

[שו"ע כה, יג, ומשנ"ב נז]

כפי שלמדנו, מנהג ישראל שלא לחלוץ את התפילין לפחות עד לאחר אמירת הקדושה של 'ובא לציון'. אולם, בימי שני וחמישי, תעניות ציבור, וחנוכה - במקומות שבהם נוהגים להכניס את ספר התורה לארון הקודש רק לאחר 'קדיש תתקבל', הנאמר לאחר 'ובא לציון', אין לחלוץ את התפילין עד לאחר הכנסת ספר התורה. וכתבו הפוסקים, שדבר זה נרמז בלשון הכתוב בנבואת מיכה:

מדוע חולצים את התפילין בראש חודש לפני תפילת מוסף?

ב. בשבתות ובימים טובים לא מניחים תפילין, משום שהם עצמם נקראים 'אות', ואין להוסיף על האות הזו, אַתְּ אֹתֵי תְּפִילִין, (ראה במקורות); ובדומה לכך, בתפילת מוסף של ראש חודש, שמזכירים בה את קרבנות המוסף, אשר שעת הקרבנות היא כיום טוב - אין להוסיף את אות התפילין.

[שו"ע כה, יג, ומשנ"ב סא; ביאורים ומוספים דרשו, 77; וראה שו"ע לא, א, ומשנ"ב ג]

מנהג ישראל מימות עולם, לחלוץ את התפילין בימי ראש חודש, לפני תפילת מוסף. ושני טעמים לדבר: א. בני ספרד, וחלק מבני אשכנז, נוהגים לומר בחזרת הש"ץ של מוסף קדושת 'קְתַר', דהיינו, לפתוח את אמירת הקדושה בחזרת הש"ץ במילים: "כתר יתנו לך ה' אלקינו...", ועל פי הקבלה, לא ראוי שבאותה שעה יהיה 'כתר' אחר בראש האדם, דהיינו, התפילין.

מדוע נחפזים בחליצת התפילין בראש חודש?

לתפילת מוסף; ויש לחלוץ את התפילין ב'ובא לציון', לפני אמירת "יהי רצון... שנשמור חוקך". ושעת אמירה זו ראויה לחליצת התפילין, משום שבעבר היו שנהגו לברך בעת חליצת התפילין: "אשר קדשנו במצוותיו וציונו לשמור חוקיו". ויש שנהגו להסיר בשעת אמירה זו רק את הרצועה שעל גבי האצבעות.

[משנ"ב כה, נט; ביאורים ומוספים דרשו, 74-76]

בהמשך לאמור: נוהגים לחלוץ את התפילין בראש חודש, לאחר 'חצי קדיש' שלפני תפילת מוסף; וחולצים אותן בחופזה, כדי לקצר את משך השהייה בין הקדיש לתפילה, ובין קדושת 'ובא לציון' לתפילה.

ויש שכתבו, שבמקומות שבהם מכניסים את ספר התורה לארון הקודש מיד לאחר הקריאה, אין להשתהות כלל בין הקדיש

* מי שהניח תפילין של יד, ובטרם הניח תפילין של ראש, התרופף ההידוק של התפילין של יד, יהדקן שנית, ללא ברכה.
* המסיר את התפילין מראשו כדי להגדיל או להקטין את הרצועה, על מנת שהתפילין תהיינה במידה הראויה לו - לדעת השולחן ערוך והגר"א, כשחוזר ומניחן, עליו לברך; ולדעת הרמ"א, אינו מברך.
* מנהג ישראל שלא לחלוץ את התפילין עד לאחר אמירת הקדושה של 'ובא לציון'. ועל פי הקבלה, אין לחלוץ את התפילין עד לאחר אמירתם או שמיעתם של שלושה קדישים וארבע קדושות.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

עני שקיבל כסף לצורך סעודת פורים - האם רשאי לרכוש בו מצות לפסח?

והעניינים עצמם - רשאים להשתמש בכסף שקיבלו לכל מטרה שירצו; ויש אומרים, שגם להם אסור להשתמש בכסף כי אם לצורך סעודת הפורים.
ובני העיר, אשר מהם נאספו הכספים - נחלקו הפוסקים אם הם רשאים להחליט על העברת הכסף למטרות צדקה אחרות.

כספי צדקה שנאספו לצורך סעודת פורים, אסור לגבאים להעבירם למטרות צדקה אחרות; אולם, מותר לגבאים לרכוש כמות גדולה של מזון לצורך סעודות הפורים של העניים, ואם לאחר החלוקה לעניים נותר מזון ביד הגבאים, יכולים להשתמש בו למטרות צדקה אחרות.

[שו"ע תרצד, ב, ומשנ"ב ח-ט; ביאורים ומוספים דרשו, 25]

הלוח היומי

י"ז באייר | בשנת אלף תרנ"ז, נבקעו כל מעיינות תהום והחלה ירידת המבול על פני הארץ (לדעת רבי יהושע)

בשנת אלף תרנ"ז, נבקעו כל מעיינות תהום והחלה ירידת המבול על פני הארץ (לדעת רבי יהושע).

יארצייט:

תס"ז: רבי שאול ב"ר העשיל זצ"ל, מקראקא, אב"ד בריסק, קראקא ועוד.
תקנ"ג: רבי יחזקאל ב"ר יהודה סג"ל הלוי לנדא זצ"ל, בעל נודע ביהודה, ציון לנפש חיה (צל"ח), דגול מרבבה, מראה יחזקאל ועוד.
תק"ס: רבי משה חיים אפרים ב"ר יחיאל אשכנזי זצ"ל, מדיסקוב, בעל דגל מחנה אפרים, נכד הבעש"ט.
תקצ"א: רבי איתמר ב"ר ישראל וולגלרנטר זצ"ל, מקאנסקיוואלי - פולין, בעל משמרת איתמר ועוד.
תרס"ה: רבי ברוך ב"ר מרדכי יהודה לייב מנדלבוים זצ"ל, אב"ד טורוב, סטולין, מאצ'יוב, בעל קץ הימין ונודע בשערים.
תר"פ: רבי מרדכי ב"ר יוחנן טברסקי זצ"ל, האדמו"ר מרחמסטריווקא. ובשנת תש"ג, רבי פנחס ב"ר מרדכי טברסקי הי"ד, מאוסטילא.

תרע"ז: רבי אלטר שלמה חיים ב"ר יוסף פרלוב זצ"ל, מקווינוב.

תשט"ז: רבי אריה מרדכי ב"ר יעקב אהרן רבינוביץ זצ"ל, רבה של ב"ב ובעל קרני רא"ם ועוד.
תש"ע: רבי יעקב ניסן ב"ר אברהם דוד רוזנטל זצ"ל, אב"ד חיפה, ר"י הגר"א ובעל משנת יעקב.

ל"ב לעומר

זהירות בכבודם של הקטנים

פעם הגיע מרן הסטייפלר להשתתף בשמחת 'בר מצוה' מסוימת, אף שהוא לא הוזמן על ידי המשפחה. התברר ששנתיים קודם לכן אותו ילד היה בבית הכנסת 'לדרמן', ורבינו גער בילד על שהניח את הסידור הפוך, ואחר כך נודע לו שרק הכריכה היתה הפוכה, ולכן מרן המתין שנתיים עד שהילד נעשה גדול ומיד בא לבקש ממנו מחילה.

(מרן הקהילות יעקב עמ' 18)

נשתדל לשמור על כבודם של הילדים ולא לגעור בהם שלא לצורך
(ואף בילדים קטנים מבני הבית), ונזכור שאין באפשרותו של הקטן למחול עד שיגדל

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il